

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620309 Glistjärn

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linje, punkter.)

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620309 Glistjärn

Kommun: Rättvik

Områdets totala areal: 52,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-31

Markägarförhållanden:

Privata, kommun och staten

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2004-04-01, regeringsbeslut M2002/3916/Na, pSCI: 2004-04-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

6410 - Fuktängar

7140 - Öppna mossar och kärr

A007 - Svarthakedopping, *Podiceps auritus*

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

A127 - Trana, *Grus grus*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I natura 2000-området Glistjärn är de prioriterade bevarandevärdena de utpekade fågelarterna och dess livsmiljöer knutna till våtmarken samt de omgivande öppna gräsmarkerna.

Motivering:

Områdets främsta värden är knutna till våtmarken och de hävdade gräsmarkerna som är viktiga livsmiljöer för de utpekade fågelarterna.

Prioriterade åtgärder:

Våtmarken och de omgivande gräsmarkerna ska fortsätta att hävdas genom slåtter, bete, vattenreglering och röjning för att förhindra igenväxning av naturtyperna.

Beskrivning av området

Glistjärn är den nordligaste slättsjön i länet och ansedd som den förnämsta fågelsjön i Rättviks kommun. Anmärkningsvärt är sjöns läge på kalkberggrund. Sjön har en rik strand- och vattenvegetation med bl.a. flera sällsynta natearter.

Glistjärn och omgivande odlingslandskap har ett högt värde för det våtmarksberoende fågellivet och hyser en rik flora. Igenväxningen under senare delen av 1900-talet av både sjön och slogmarkerna har inneburit att sjöns rika vattenvegetation har blivit mer trivial och att fågellivet utarmats. Efter rensningar av utloppet under slutet av 70-talet och början av 80-talet började våtmarkerna att växa igen med björk. Under 70-talet anges skäggdopping, svarthakedopping och skrattmås som årsvissa häckare och vigg som ej årsviss häckare (Bylin, 1975).

Rättviks Naturskyddsförening och Västbergs by har engagerat sig för att restaurera sjön, våtmarkerna och äldre fodermarker. De åtgärder som gjordes under början av 2000-talet innebar att fågellivet blev mycket rikare. Under år 2000 avverkades skogen sydväst om sjön och hösten 2001 grävdes kanaler i våtmarken, en tidigare skrattmåso avsnördes från våtmarken genom fräsning och delar av vassområdena frästes. Våren 2002 återvände skrattmåskolonin med 50-60 häckande par. Skrattmåskolonin är viktig för doppingar och änder eftersom den ger ett skydd mot predatorer.

År 2002 fick skäggdoppingen fram ungar. Två par svarthakedopping fanns i sjön. Vadarfåglarna ökade kraftigt. Tofsviporna ökade från några enstaka häckande par till 15-20 våren/sommaren 2002. Grönben häckade också i våtmarken under 2002. Bland flyttfåglar år 2002 kan nämnas svartnäppa, brushane och gluttnäppa. Glistjärn är känd för att dra till sig ovanliga arter. Svart stork, rödhuvad dykand (häckar ej i Sverige), gråhakedopping och salskrake har setts tillfälligt. Skäggesen har häckat i området. Under år 2001 häckade trana, knipa, skäggdopping, storspov, enkelbeckasin, tofsvipa, rörsångare, sävsångare, sävsparv och mindre hackspett i området. Simänderna är den grupp som inte reagerat positivt på restaureringen (Christer Larsen, muntligen).

På grund av en mindre lyckad vattenreglering blev vattennivån åter för låg från cirka år 2005, vilket medfört att fågellivet åter försämrats.

Röjning av sly kring fågeltornet samt i området sydost om spången gjordes 2010. Viss röjning har skett kring fågeltornet 2015 där sly har kommit upp på grund av att området inte betats.

2010-2011 tog Staffan Müller på Länsstyrelsens uppdrag fram en rapport med skötsel förslag. Det finns ett skötselråd knutet till området, som hade ett möte senast 2012.

Nötdjur har betat i området fram till 2014. Bete med får pågick på holmen kring fågeltornet fram till 2010.

2012-2015 arbetade Länsstyrelsen vidare med ansökan till Miljömålsdomstolen om att få tillstånd att reglera vattennivån samt att utföra grävarbeten i området. Arbetet innebar samråd

med boende, markägare och andra sakägare. Syftet med åtgärderna är att efterlikna en mera naturlig vattenregim i våtmarken samt att restaurera vattendraget. Domen som kom från Miljömålsdomstolen 2015 ger Länsstyrelsen rätt att reglera vattennivån i området samt att utföra de grävningar som föreslås för restaurering av naturtyperna.

Vad kan påverka negativt

Generella hot mot de utpekade fågelarterna:

Träd och buskar på och runt häckningsmiljöer bidrar till ett ökat predationstryck. Häckande vattenfåglar gynnas av att betesmarken i princip är helt träd- och busklös så att inte kråkor och rovfåglar ska kunna hitta utsiktspunkter.

Otillräcklig hävd som kan leda till igenväxning utgör ett möjligt hot mot samtliga utpekade arter. Vattenståndsändring åt endera håll under häckningsperioden utgör ett hot mot såväl trana som brun kärrhök.

Brist på bestånd av gammalvass utgör ett hot mot brun kärrhök.

Predation av mink är ett påtagligt hot, då en stor andel av fågelungarna årligen dödas av mink.

Brist på grunda sankmarker och hävdade stränder kan utgöra ett hot mot grönbena.

Svarthakedopping är mycket känslig för näringskonkurrens med fisk och i sjöar med fisk bör vattenvegetationen vara riklig. Utdikning eller kraftig vattenståndssänkning i tidigare goda häckningsmiljöer medför att arten minskar i antal eller försvinner.

Hot mot de utpekade naturtyperna:

Gräsmarkerna

Igenväxning, otillräcklig hävd. Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan. Otillräckligt betetryck leder också till en ansamling av förna vilken dels kväver ljuskrävande växtarter, dels göder marken när den bryts ner. Den typiska strandbetesfloran är beroende av ett gott ljustillstånd. För fågellivet är det också viktigt att träd och buskar inte får ta över.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel, gödsling, kalkning, konstbevattning, täkt av sten eller jord. Strandbetet är en typ av naturlig fodermark, vilket innebär att det har skapats utan andra markförbättrande åtgärder än röjning av träd och buskskiktet och kontinuerlig hävd. Genom att gödsla, kalka, konstbevattna eller på annat sätt förändra miljön, rubbar man de konkurrensförhållanden som råder mellan de olika arterna och orsakar därigenom varaktiga förändringar i florans sammansättning.

Tillskottsutfodring ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Det kan dock vara nödvändigt att övergångsutfodra under vår och höst för att förlänga betessäsongen.

Vid rensning av diken inom området bör de upptagna massorna om möjligt transporteras ut ur området, alternativt läggas på de ytor som tidigare använts som uppläggningsplats. Vid transporter bör särskild hänsyn tas för att inte skada de känsliga markerna.

Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis dikning och täktverksamhet, kan medföra negativa effekter för de känsliga markerna.

Våtmarkerna

Ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt. Detta kan i sin tur ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. I Glistjärn, där fågellivet är mycket högt prioriterat, bör dock grävningar och liknande åtgärder som syftar till att öka området värde som fågelsjö tillåtas trots de negativa effekter detta kan ha på delar av våtmarken.

Ingrepp såsom samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc. kan också

förstöra eller skada habitatet, antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet. Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i eller i anslutning till habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Igenväxning av habitatet p.g.a. markavvattning och kvävedeposition kan innebära att proportionerna mellan olika arter i botten och fältskikt allvarligt förändras och på sikt kan habitatet övergå till skogbevuxen myr.

Sjön

Felaktig reglering av sjöns vattennivå.

Ökat läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan påskynda eutrofieringen (övergödningen). Intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion samt läckage av växtnäring och bekämpningsmedel. Regelbunden rensning av diken kan orsaka grumling. Upphörd hävd och/eller skogsplantering på omkringliggande betesmarker ökar igenväxningstakten i strandzonen.

Ökad andel barrträd i närområdet ändrar markkemi och förändrar landskapsbilden.

Utsättning av främmande arter eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden och sprida smitta.

Exploatering av strandområdet.

Anläggning och underhåll av vägar, järnvägar och skogsbilvägar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms.

Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet.

Bevarandeåtgärder

Bete med nötkreatur eller sambete med nötkreatur och andra djurslag. Betetrycket bör anpassas så att markerna hålls väl hävdade utan att trampskador uppstår. Istället för bete kan området slås. Det bör då ske efter 15/7 och höet bör tas bort. Bete efter slåttern är en fördel. Söder om spången har marken sämre bärighet så bete är troligtvis möjligt i dagsläget. Grävningensarbeten kan bli aktuella runt Lillön och i anslutning till våtmarken i den södra delen. Om den södra delen inte kan hävdas måste den slyröjas regelbundet.

Möjliga åtgärder för att förhindra igenväxningen är vattenståndshöjning och olika former av vegetationsbekämpning. För att hindra igenväxning och gynna de utpekade fågelarterna bör vattenståndet i sjön dels höjas och dels regleras för att få naturliga vattenståndsfluktuationer med högre vattennivåer under vår och höst. Under häckningsperioden bör dock nivån inte höjas eller sänkas eftersom bon då kan dränkas eller exponeras för predatorer. En ny dom från Miljömålsdomstolen år 2015 innebär en förbättrad reglering, domen möjliggör en längre period med högt vattenstånd.

Den damm som behövs för reglering av vattenståndet i Glistjärn ska utformas så att fiskvandring till och från Glistjärn inte försvåras.

Sly bör avverkas och tas bort/brännas. Arealen öppet vatten bör ökas genom att kanaler grävs och öppna vattenytor i våtmarken skapas. Man bör eftersträva att öppna vattenytor får kontakt med sjön genom kanaler. Grävningensarbeten undviks i kantzonen mot fast mark för att göra det möjligt att en blå bård bildas vid bete och för att bevara ängsnycklarna. Om vassens utbredning blir alltför stor (> 5 ha) kan detta motverkas genom fräsning, slätter eller liknande. Mindre partier med gytjeområden kan skapas med fräsning. Vid planering av grävningens- och fräsningensarbeten ska man ta hänsyn till de limnologiska effekterna och om möjligt ta bort syretärande material. Ytterligare åtgärder för att främja en skrattnåskoloni i området bör övervägas eftersom detta skulle gynna fågellivet i stort.

Kontinuerlig dialog förs med markägarna för att säkra skötseln.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

Areal: 12,74 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Glistjärn är en ca 12 hektar stor sjö som ligger inom Silurringen. De kalkrika markerna medför att sjöns pH och alkalinitet är höga. Sjöns maximala djup är cirka 4 meter och bottenmaterialet består av lösa, dyartade sediment med en stor mäktighet.

Sjöns tillrinningsområde är cirka 4 km² och består huvudsakligen av skogsmark. Tillflödet sker bl.a. genom ett diffust flöde genom våtmarken norr om sjön. Sjöns omsättningstid är cirka 5 gånger per år. Längs sjöns östra sida löper Dalhallavägen. I övrigt omges sjön av våtmarker och odlingslandskap. Mitt i det öppna sjö- och våtmarkslandskapet ligger Storön, en brukad och bebodd "ö".

Vattenprovtagningar

Gunnar Lohammar gjorde undersökningar i sjön under 30-talet (Lohammar, 1938). Siktdjupet var då cirka 2-2,5 meter. Likartade värden uppmättes under år 2002 och 2003. Han mätte även tot-P som var 26 ug/l 1933-08-28 och 44 ug/l 1937-05-09. Totalfosforhalten 2003-07-15 var 20 ug/l i ytvattnet. Fosfor är det begränsande ämnet för produktionen i sötvatten och visar hur näringsrik en sjö är. Totalfosforhalten kan dock variera avseende provtagningstid på året och vattendjup. I Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag anges totalfosforhalter på mellan 25-50 som höga (klass 3 på en femgradig skala från låga till extremt höga). Totalkvävehalten 2003-07-15 var 610 ug/l. Detta värde ligger på måttligt hög till hög i Naturvårdsverkets bedömningsgrunder. Värdena tyder på att näringstillståndet i sjön är vad man kan förvänta sig i en sjö omgiven av såväl skog, våtmarker som odlingsmark.

Vattenvegetationen

Vattenvegetationen har varit mycket artrik i Glistjärn. Enligt uppgifter från Gunnar Lohammar från 30-talet (Lohammar, 1938) fanns det slokstarr, flotagräs, axslinga, grovnate, trubbnate, långnate och hornsärv i sjön vilka alla är ganska sällsynta. Dessa arter, undantaget långnaten, förekommer i dessa trakter i utkanten av sina utbredningsområden. Uddnate fanns också i sjön vilket är en sällsynt nateart. Nämnas kan också andmat och vattenpest som visserligen är vanliga söderut men som här förekommer i utkanten av sina utbredningsområden.

Floran har enligt Axel Björklund blivit mer trivial sedan 50-talet. En orsak kan vara näringstillförseln den period då enskilda avlopp belastade sjön. Vattenpesten har minskat och de sällsynta natearterna som fanns tidigare har inte återfunnits (Björklund, muntligen). I kanten av våtmarken finns bladvassområden och på några ställen bestånd av kavedun.

Flytbladsvegetationen domineras av gul näckros och gäddnate. Andra vanliga arter i sjön är nordnäckros, långnate (främst i den norra delen) samt vattenbläddra och sjöfräken. Trubbnate återfanns under år 2002. Vid bottenprovtagning vintern 2001 hittades kransalgen Chara strigosa och vattenpest (Företagarnas folkhögskola, 2001). På sensommaren bildar vattenbläddran stora sjok som täcker vattenytan utanför fågeltornet.

Fisk

Vanliga fiskarter i Glistjärn är gädda, mört, abborre och ruda. Vintertid blir det syrefritt i en stor del av sjön (provtagningar av Företagarnas folkhögskola jan-mars 2001 och jan 2002). Det är dock troligt att det lokalt är bättre syreförhållanden, t ex vid tillflödet där det ofta är öppet

vatten vintertid. Detta har bekräftats vid provtagning vintern 2002/2003.

Igenväxningen

Orsakerna till igenväxningen av sjön är troligen flera. Under slutet av 1800-talet sänktes Glistjärn med cirka en meter och sjöytan mer än halverades. Sjön har tidigare mottagit orenat avloppsvatten från kalkindustrin och från enskilda avlopp. Under 80-talet avlastades sjön genom att området anslöts till det kommunala avloppsledningsnätet. Under början av 2000-talet gjordes restaureringsåtgärder för att förhindra igenväxningen, bl.a. restaurerades betesmarker och öppna vattenytor skapades i våtmarken. I utloppet har på försök först en enkel tröskel och senare en så kallad ”munk” anlagts med målsättningen att möjliggöra höjning och reglering av vattenståndet i sjön. I anslutning till munken byggdes även en fisktrappa. Den senare visade sig inte fungera varför munken avlägsnades 2004.

Industriell påverkan

En kalkindustri ligger söder om sjön. Idag har kalkbränningen upphört medan krossningen finns kvar. Nedanför industrin har biprodukter, som skrotsten, tidigare tippats i sjön och bidragit till att sjöbotten tryckts upp som en vall framför massorna. Vallen är nu en friliggande, avlång ö med träd och buskar. Kalkugnarna eldades under en period med rivna bildäck. Aska från förbränningen och andra restprodukter från kalkindustrin tippades i Skålbergets kalkbrott. Vattnet från kalkbrottet, vilket är starkt basiskt, rinner via en bäck genom våtmarken och ut i sjön. I direkt anslutning till sjöns nordöstra del finns ett upplag med bildäck som täckts över med bark.

Bevarandemål

Vattennivån ska regleras med hjälp av dammen. För övrigt ska naturtypen ha en ostörd hydrologi. Arealen naturligt näringsrika sjöar är minst 12,7 ha.

Bevarandetillstånd

Delvis gynnsam.

6410 - Fuktängar

Areal: 4,27 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Sydväst om Glistjärn ligger en nyligen framröjd betesmark som har en intressant markanvändningshistoria. Vid tiden för storskiftet gick strandlinjen ungefär i linje med det långa mittdiket. Väster om detta var slog, slätteräng, medan marken öster om följaktligen låg under vatten. Idag karaktäriseras området av sina många genomkorsande gamla diken. Uppenbarligen har marken under en tid brukats som åker. Någon tydlig kvardröjande effekt av detta, i form av insådda arter eller uttalad kvävepåverkan i vegetationen, finns inte idag. Däremot är florans bitvis trivial och har i stora delar ohävdspåre med starka inslag av älgört. En hel del slätter- och betesgynnade arter växer dock i hagen. Mest utbredda är sumpmåra, ängsskallra, hirsstarr och kärrsälting. På en fläck finns ett fint utbildat parti av kalkfuktäng med bland annat darrgräs. Även hirsstarr är såväl kalk- som betesgynnad. (Länsstyrelsen 2004) Midsommarblomster, humleblomster och ängsgröe är också vanliga. På artrika platser kan man finna darrgräs, ormrot, rosettjungfrulin och majviva. Längs kanten mot våtmarken växer ängsnycklar. Basinventeringen av området (Länsstyrelsen 2011) bekräftade bilden av bitvis värdefulla gräsmarker med många typiska gräsmarksarter. Naturtypen är i stort behov av hävd. På de omgivande öppna markerna finns goda förutsättningar att genom restaurering utöka arealen naturtyp. Området är helt öppet förutom runt fågeltornet på Lillön där det finns enstaka låga träd och buskar. Från vägen går en spång ut till fågeltornet. Hösten 2002 stubbfrästes området norr om spången och år 2003 stängslades och betades det av nötkreatur.

Delar av betesmarken är ännu i förhållandevis dåligt skick, och vegetationen domineras där av älggräs. Med det restaureringsarbete som pågår är dock förhoppningen att de värden som finns i de finare partierna kommer att sprida sig. Igenväxningen har startat i dikeskanterna och däremellan finns öppna gläntor. I norra delen finns ett mindre område med öppen, betad mark. Fältskiktet domineras av älggräs.

Bevarandemål

Arealen fuktängar med blåttåtel eller starr ska vara minst 4,2 hektar.

Genom restaurering av omgivande gräsmarker som är under olika grader av igenväxning kan arealen fuktängar med ökas.

Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. (Med ”igenväxningsvegetation” avses sådana träd, buskar (högre än 1,3m) och annan markvegetation som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag för att kunna medverka till att säkerställa förekomsten av hävdgynnade växt- och djursamhällen samt arter.)

Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter och med ett stort inslag av typiska arter.

Bevarandetillstånd

Delvis gynnsam.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 12,52 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Våtmarken väster om Storön är ett mjukmattekärr av starr-brunmosstyp med dålig bärighet. I våtmarken finns några mindre ytor med öppet vatten samt några mindre områden med täta, äldre vassar. Även täta partier med kaveldun förekommer. I övrigt är området öppet, men igenväxande med bladvass och björk. Vanliga kärlväxter i mossevegetationen är hundstarr, kärrsälting, krypvide, madrör och kråklöver. Även dystarr, ängsull och slätterblomma förekommer. Runt nästan hela fastmarkskanten växer ängsnycklar. Rikligast förekommer de i nordvästra hörnet.

Hösten år 2001 frästes delar av vassområdena och grävningsarbeten gjordes för att öka arealen öppet vatten. Massorna från grävningsarbetena lades upp på våtmarken. En tidigare skrattnåsholme avsnördes från våtmarken genom fräsning. Äldre vassar sparades. Under år 2002 gjordes ytterligare grävningsarbeten. Fågellivet har reagerat mycket positivt på dessa åtgärder.

Våtmarken nordost om Storön har liknande vegetation som den väster om Storön. Norr om vägen till Storön växer ängsnycklar och kärrspira. Fågellivet är inte lika rikt som i den västra våtmarken. Området håller på att växa igen med vass och björksly. Inga restaureringsåtgärder har gjorts i detta område.

Bevarandemål

Vattennivån ska regleras med hjälp av dammen. För övrigt ska naturtypen ha en ostörd hydrologi. Slitage till följd av mänskliga aktiviteter (t.ex. terrängkörning och vandringsstigar) är försumbart. Arealen öppna mossar och kärr är minst 12,5 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsam.

A007 - Svarthakedopping, Podiceps auritus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tillgång till lämplig föda, vilket under häckningstiden består huvudsakligen av evertebrater, speciellt akvatiska, men också terrestra insekters larvstadier, samt till en mindre del fisk, salamandrar och grodyngel.

Arten är mycket känsligt för näringskonkurrens med fisk. För lyckad reproduktionen bör häckningsvattnen sakna, eller ha starkt reducerad fiskförekomst.

Tillgång till lämplig häckningsplats, vilket i allmänhet innebär små och fisktomma sötvatten i form av viltvatten, dammar, kärr, agmyrar och vattenfyllda lertag. Kan även häcka i större sjöar, både eutrofa slättsjöar som mer näringsfattiga skogssjöar. I de senare fallen bör undervattensvegetationen vara riklig om där finns fisk. Förekommer även vid vissa kustlokaler i Östersjön och Bottenhavet/Bottenviken.

Bevarandemål

Svarthakedopping ska ha möjlighet att regelbundet häcka i området.

Bevarandetillstånd

Oklar. Området utgörs av lämpliga habitat för arten. Arten förekommer och häckar sporadiskt i området.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Bruna kärrhöken är starkt knuten till vassrika eutrofa slättsjöar, men finns även i andra typer av sjöar. En förutsättning för häckning är att det finns tillgång på tät gammalvass eller liknande vegetation att bygga boet i. Arten kräver tillgång på lämpliga bytesdjur vid häckningslokalen och i dess omgivning. Jaktutflykter över åkermark kan utsträckas åtskilliga kilometer från boplatsen. Födan utgörs av sorkar, grodor, fågelungar etc., ibland även ägg, fisk och kadaver. Under häckningstiden jagar bruna kärrhöken över arealer i storleksordningen 10–30 km².

Arten övervintrar i Medelhavsländerna och i tropiska Afrika.

Bevarandemål

Brun kärrhök ska ha möjlighet att regelbundet häcka i området.

Bevarandetillstånd

Gynnsam bevarandestatus på nationell och lokal nivå. Området utgörs av lämpliga habitat för arten. Arten förekommer och häckar i området.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten.

Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m.

Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning.

En stor andel av tranorna övervintrar i korkeksmarker i Spanien.

Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km².

Tranan blir köns mogen vid 3-6 års ålder. Innan köns mognaden för ungt tranorna en kringflackande tillvaro och samlas ofta i stora flockar.

Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Bevarandemål

Trana ska ha möjlighet att regelbundet häcka i området.

Bevarandetillstånd

Gynnsam bevarandestatus på nationell och lokal nivå. Området utgörs av lämpliga habitat för arten. Arten förekommer och häckar i området.

A166 - Grönbena, Tringa glareola

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbenans lämpliga häckningsmiljöer utgörs av sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. Den är särskilt vanlig i områden med flarkmyrar.

De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar.

Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär.

Grönbenan hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1-5 km².

Arten övervintrar främst i tropiska Afrika, men delvis även i södra Afrika.

Bevarandemål

Grönbena ska ha möjlighet att regelbundet häcka i området.

Bevarandetillstånd

Gynnsam bevarandestatus på nationell och lokal nivå. Området utgörs av lämpliga habitat för arten. Arten förekommer och häckar i området.

Dokumentation

Bylin Kjell, 1975. Dalarnas fåglar. Dalarnas ornitologiska förening.

Lohammar, Gunnar, 1938. Wasserchemie und höhere Vegetation Schwedischer Seen.

Lundequistska Bokhandeln, Uppsala 1938.

Länsstyrelsen Kopparbergs län, 1991, opubl. Minnesanteckningar av Hans Olofsson från okulärbesiktning av Bysjön vid Kullsbergs Kalkbruk i Rättviks kommun den 15 augusti 1991.

Mattsson Tommy, 2001. Glistjärn/Bysjön Undersökning inför restaurering. Företagarnas folkhögskola, Miljö o Vattenvårdslinjen, 2001.

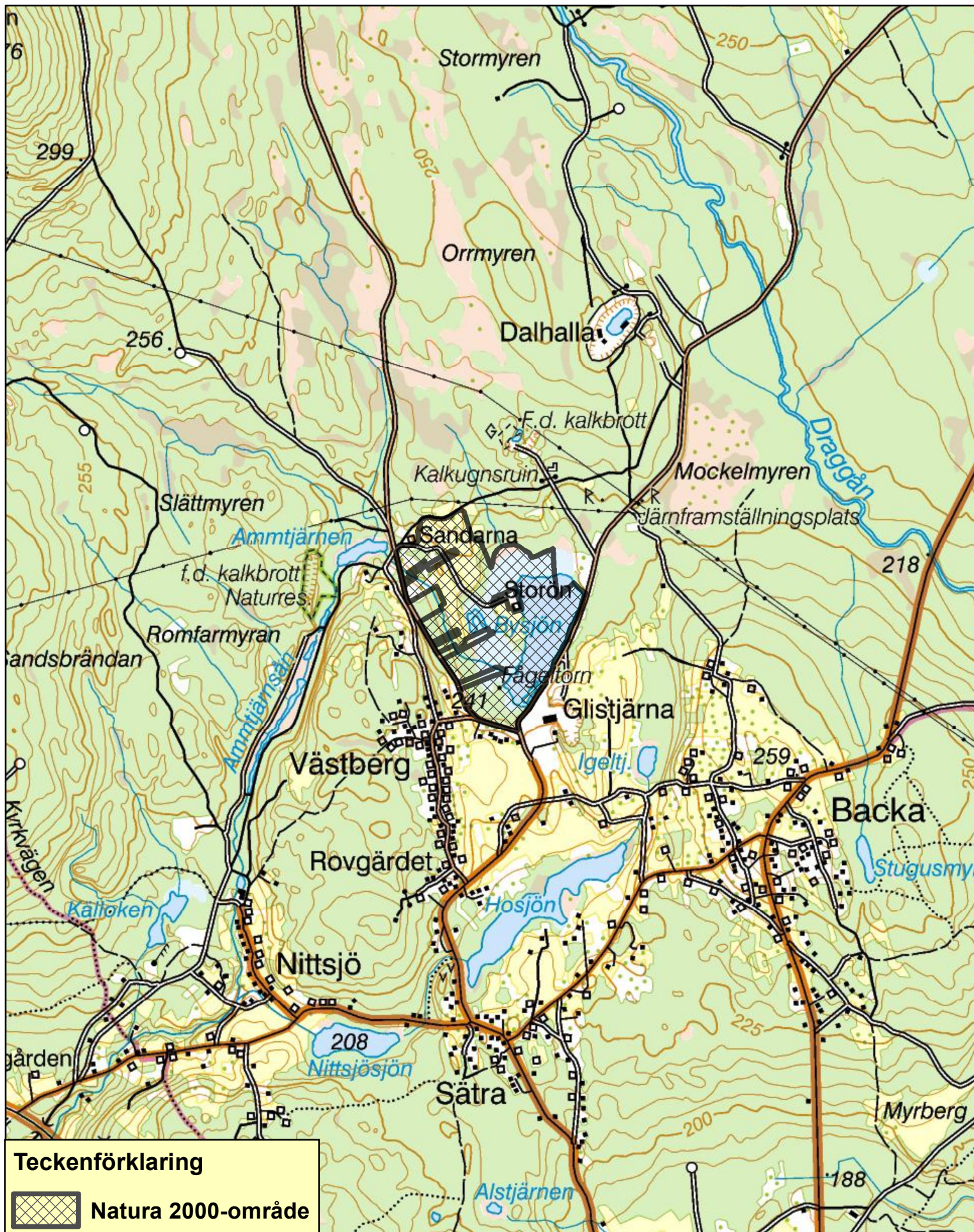
Rättviks socken, 1961. Rättvik Del II Natur Näringar. Floran i Rättvik av Axel Björklund.

Uppföljning av gräsmarker i skyddad natur 2011, Länsstyrelsen i Dalarna

Naturvårdsverkets vägledning för arter- och naturtyper inom Natura 2000-nätverket.

Bilagor

Glistjärn SE0620309

Teckenförklaring
[Cross-hatched box] Natura 2000-område

N
Skala 1:24 000
0 0,5 1 2 Kilometers

